

HÁTÆKNI

Mikilvæg verkefni og markmið í hátækniþróun á Íslandi

Í hnotskurn: Skapa þarf aðlaðandi alþjóðlegt starfsumhverfi, bæði lagalegt og samfélagslegt; Leggja áherslu á tengsl starfsumhverfis, menntunar og rannsókna; Styðja vel við allt ferli nýsköpunar til að stuðla að ríkulegri uppskeru. Markmiðum þessum verður aðeins náð með góðri samvinnu við stjórnvöld og því mikilvægt að þau séu vel upplýst um tækifæri hátækni sviðsins, sem ávalt horfir til framtíðar.

1. Tryggja þarf stöðugt starfsumhverfi á Íslandi

Flest hátækniyrirtæki hér á Íslandi starfa á alþjóðlegum vettvangi og þurfa stöðugleika í efnahagsumhverfi sínu gagnvart umheiminum. Það er nær ógjörlegt fyrir fyrirtækin að áætla tekjur og útgjöld þegar allt veltur á reikulu gengi. Ísland þarf að taka upp Evru og ganga í Evrópusambandið.

2. Hjálpa þarf stjórnvöldum að margfalda stærð hátækni iðnaðar

Hátækni iðnaðurinn getur auðveldlega orðið ein styrkasta stoð íslensks efnahagslífs. Samtök Upplýsingatækniyrirtækja afhenti iðnaðar- og viðskiptaráðherra nákvæma áætlun á Iðnþingi 2005 um það hvernig tífalda mætti gjaldeyristekjur af upplýsingatækni á 6 árum með aðstoð stjórnvalda. Áætlunin var kölluð „Þriðja stoðin“ og fékk „jákvæð viðbrögð“ stjórnvalda en tilboðinu um framkvæmd var aldrei tekið. Svipaðar áætlanir sem taka á reglum og löggjöf varðandi stofnun og rekstur sprota- og hátækniyrirtækja hafa gjörbylt efnahag annarra ríkja s.s. Írlands og Finnlands.

Nýta þarf þær áætlanir sem til eru um uppbyggingu hátækni iðnaðar og uppfæra þær með hliðsjón af nýjum tækifærum og þeim árangri sem náðst hefur hjá nágrannalöndum okkar. Það þarf að hjálpa stjórnvöldum að hrinda slíkum áætlunum í framkvæmd.

3. Vinna þarf gegn fordómum í garð hátækni á Íslandi

Hátækniyrirtæki hafa alltaf fundið fyrir fordómum í þjóðfélaginu, en mörg þó náð að þrauka og treysta ímynd sína. Fordómar eru enn til staðar og þeir eru ungum fyrirtækjum fjötur um fót.

Sterk og traust fyrirtæki þurfa að beita sér fyrir útrýmingu eftirfarandi ranghugmynda um hátækni iðnað: (a) „Þetta er lítil og ómerkilegur vettvangur sem hefur lítil áhrif á þjóðfélagið“; (b) „Þetta er ölmusúsvið sem lifir á styrkjum og skilar engum arði“; (c) „Þetta eru bara skammlífar ‚dot-com‘ loftbólur“. Auk þess að vinna gegn fordómum á Íslandi, þá er nú mikilvægara en nokkru sinni að koma í veg fyrir að traust okkar hátækniyrirtækja rýrni erlendis! Við þurfum að ganga fram af heilindum hvarvetna, því orðspor lifir að eilífu.

4. Efla þarf veg og virðingu samkeppnissjóða

Samkeppnissjóðir eru góð leið til að „votta“ þær hugmyndir sem þykja líklegar til árangus og áhrifa. Þessir sjóðir eru að verða sífellt mikilvægari á Íslandi og Rannís hefur gert margt vel, en betur má ef duga skal.

a) Margfalda þarf stærð sjóðanna; (b) Fjölga þarf tegundum sjóða: Við þurfum Sprotasjóð, Setrasjóð og sérstakan sjóð sem styður tækniþróun í þágu samfélagsins; (c) Gera þarf matskerfið gegnsærra og efla fræðilegan grunn þess með áherslu á mat erlendis og vel útskýrt matsferli).

5. Veita þarf nýjum hugmyndum samfelldan stuðning

Hugmyndir fara margar leiðir í gegnum samfélagið áður en þær verða arðbærar. Oft koma til skjalanna ólíkir einstaklingar sem hlúa að hugmyndinni á mismunandi stigum s.s. vísindamaður, frumkvöðull, fjárfestir og verkefnastjóri. Hugmyndir geta fallið í sprungur milli þessara stiga og þar með glatast mikil verðmæti.

Það þarf að (a) kynna og samstillta betur þá nýsköpunar-, sprota- og fjármögnunaraðstoð sem er til staðar í dag; (b) búa til vettvang fyrir stefnumót þeirra sem geta fylgt hugmyndum eftir; (c) búa til nýjar þróunarstofnanir sem brúa bil, t.d. á milli langtíma háskólarannsókna og þarfa iðnaðarins í dag; (d) samnýta auðlindir s.s. gögn, sérþekkingu og verkfæri til að ný tækni þurfi ekki alltaf að byrja frá grunni.

6. Fjölga þarf stoðfyrirtækjum í hátækni

Stór hátæknifyrirtæki þurfa stuðning smærri hátæknifyrirtækja. Þetta stuðlar að hagræðingu í rekstri og leyfir stærri fyrirtækjunum að leggja meiri áherslu á sitt sérvið. Hér felast miklir möguleikar á fjölbreyttara atvinnulífi.

Stærri fyrirtæki þurfa að kynna þörfina á smærri stoðfyrirtækjum og koma jafnvel beint að stofnun þeirra með aðstoð nýsköpunarmiðstöðva.

7. Miðla þarf þekkingu og reynslu til næstu kynslóðar

Okkar sterkustu hátæknifyrirtæki búa yfir gríðalega mikilvægri þekkingu og reynslu sem þarf að miðla til næstu kynslóðar fyrirtækjastofnenda, verkefnastjóra og vöruþróenda. Þessi iðnaður er sérstakur að mörgu leyti og hefur meðal annars þurft að glíma við mikið skilningsleysi í samfélaginu.

Hátæknifyrirtæki þurfa að (a) taka virkan þátt í menntun á háskólastigi; (b) setja saman gagnabanka af reynslusögum; (c) aðstoða við gerð tengds kennsluefnis s.s. heimildapátta.

8. Tryggja þarf stöðu hámenntaðs fólks í landinu

Ísland ætti að vera góður vettvangur fyrir hámenntað fólk til að stuðla að framþróun.

Það þarf að (a) auðvelda aðgang erlends fræðafólks og sérfræðinga að íslensku starfsumhverfi t.d. með sérstakri vegabréfsáritun sérfræðinga; (b) fella niður skatta á hámenntað fólk með erlent ríkisfang, fyrstu 2 árin þeirra hér (sbr. Danmörk, Írland); (c) bjóða hámenntuðum Íslendingum sem íhuga að flytjast heim sérstaka flutningsstyrki; (d) tryggja fjölbreyttan starfsvettvang hátækni á Íslandi og styðja við fyrirtæki, rannsóknarstofnanir og háskóla.

Umsjón með samræðu og vinnslu útgangspunkta hafði Dr. Hannes Högni Vilhjálmsson.

Náttúra.info

Þátttakendur í samræðu á hátækniborði á vinnufundi Neista þann 19. okt. 2008 voru:

Eggert Classen (Frumtak)

Gísli Hjálmtýsson (Thule Investments)

Hannes Högni Vihjálmsson (Lektor í tölvunarfræðideild H.R.)

Haukur Ingi Jónasson (Lektor í verkfræðideild H.Í.)

Helgi Þór Ingason (Dósent í verkfræði H.Í.)

Hilmar Veigar Pétursson (CCP)

Kristinn R. Þórisson (Gervigreindarsetur, H.R.)

Kristján Leósson (Eðlisfræðingur, H.Í.)

MBA nemar frá H.R.